

Вступ до програми *Думаючи відчуттями – відчуваючи розумом*
Від пізнавальної доступності до участі
доктор Марчін Шельонг
Національний музей у Познані
Університет ім. Адама Міцкевича у Познані
Форум Музейних Освітян
masz@amu.edu.pl
marsz@mnp.art.pl

Основні поняття

- Соціальна модель музею
 - Зв'язок і інтерпретація
 - Інтерпретаційна спільнота
 - Соціальна модель інвалідності
 - Участь
- Педагогіка діалогу(навчання на основі діалогу)
2
Марчін Шельонг , 2014

Соціальна модель музею

Сучасний музей - соціальний простір, обмін між різними людьми, як між тими хто прийшов до нього, так і тими хто в ньому «є» (у тому числі працівниками).
3 Марчін Шельонг , 2014

доступність

опрацювання

захист збирання

традиційний музей

4 Марчін Шельонг , 2014

колекція (збір і збереження)

інтерпретація (опрацювання) зв'язок (надання) суспільство / співтовариство музей

Соціальний музей (освіта)

5 Марчін Шельонг , 2014

- Як залучати громадськість, якій служиш, до всього, що ви робите у вашому музеї?
- Як залучити ваш музей до всього, що робить громадськість, якій служиш?

Соціальна модель музею
6 Марчін Шельонг , 2014

Зв'язок і інтерпретація
7 Марчін Шельонг , 2014

Зв'язок і інтерпретація

- пасивний тип адресата
- Цей тип зв'язку працює, коли є спільнота знань, досвіду та навичок, які поділяють як адресант повідомлення, так і його адресати

8 Марчін Шельонг , 2014

Інтерпретаційна спільнота

- У теорії, це спільнота людей, які розділяють спільні стратегії інтерпретації. Вона створюється людьми, які мають подібний підхід у поглядах на об'єкти, виявлення їх цінності, підкреслення їхніх спільно визнаних за основні характеристик. Ці стратегії функціонують перед сприйманням і тому формують те, що сприймається.
- За Стенлі Фішом інтерпретаційна спільнота створює сенс, використовуючи спільні стратегії інтерпретації. До них відносяться пріоритети, які надаються певним конкретним формам аналізу, мові, яка описує об'єкт, освіти і спеціальним знанням.

9 Марчін Шельонг , 2014

Зв'язок і інтерпретація

Заклики до того, щоб права незрячих та слабоворих осіб були реалізовані у побудові виставок таким чином, щоб урахування їхніх потреб було нормою, а не винятком, як на це звертає увагу Європейська спілка незрячих, залишаються у сфері мрій

Роберт Венцковскі, Фонд Культура без бар'єрів

10 Марчін Шельонг , 2014

Зв'язок і інтерпретація
11 Марчін Шельонг , 2014

Зв'язок і інтерпретація

- під зв'язком розуміється процес обміну, участі й спілкування, встановлення активного типу адресата
- в культурному підході аудиторія включається в процес переговорів значення, працюючи над змістом виставки, вирішуючи, які об'єкти виставити і як їх показати, а рішення приймаються спільно завдяки участі і тісній співпраці зі спільнотою для якої працює музей

- в культурному підході виходять з того, що досвід відвідування музею складається з більшої кількості факторів ніж відключення враження від перегляду об'єктів і вивчення підписів, які їх супроводжують, та інших розяснювальних матеріалів.

12 Марчін Шельонг , 2014

Зв'язок і інтерпретація

- відвідувачі можуть отримати знання, досвід, пробудити свої спогади, також завдяки зустрічі з іншими відвідувачами, у конфронтації з їхнім досвідом, переживаннями, думками, які не менш цінні, ніж професійні оцінки об'єктів, підготовлених співробітниками музею

13 Марчін Шельонг , 2014

Зв'язок і інтерпретація

- слід запитати чи освітня програма, адресована до них, не повинна в першу чергу стосуватися участі людей з обмеженими можливостями у діяльності музею, того, як він готує виставки та інформацію про об'єкти для незрячих і осіб з вадами зору, як досвід тієї групи осіб прописаний і доступний для інших відвідувачів, широкої громадськості, як його можна включити в діяльність установи на більш фундаментальному рівні, а не на рівні одноразової акції, часто випадкової участі в підготовці цих освітніх заходів

14 Марчін Шельонг , 2014

Соціальна модель інвалідності

- В основі цієї концепції лежить припущення про те, що «проблема» не стільки в обмеженнях людини, але в соціальному або фізичному середовищі.

- Відрізняється від медичної моделі, яка трактує інвалідність як індивідуально притаманну людині, котрій ставлять діагноз або оцінюють по відношенню до методів її лікування та догляду.

15 Марчін Шельонг , 2014

Медична модель інвалідності

- Унеможливорює і не бачить позитивного внеску, який люди з обмеженими можливостями можуть зробити. Заснована на визначенні «стандарту».

- Не дає можливості поглянути на людей, які є інвалідами, в якості невід'ємної частини мозаїки соціального розмаїття.

- Інваліди сприймаються як нерівні або гірші у порівнянні з не-інвалідами.

- Ускладнює відношення до того, що можуть запропонувати інваліди іншим членам громади, як щось цінне, позитивне, що може збагатити їх життєвий досвід, знання і навички.

16 Марчін Шельонг , 2014

Соціальна модель інвалідності

В музейній практиці слід звернути увагу на те, як люди з обмеженими можливостями можуть брати активну участь у діяльності музею, і, наскільки їх включення стає невід'ємним елементом музею, а також буде доступним для інших, включаючи інвалідів, аудиторію музею.

17 Марчін Шельонг , 2014

Участь

- Відвідувачі можуть створювати зміст, ділитися ним і єднатись навколо змісту, який створюється навколо них у взаємовідносинах і взаємодії
- Полягає не лише у наданні голосу відвідувачам, а й набутті досвіду, який є більш цінним і цікавим для інших
- Важливо також, щоб праця, яку вони виконують під час участі в проектах музею була виконана у рамках співпраці зі співробітниками музею.

18 Марчін Шельонг , 2014

Участь

Я - до - ми

(етапи участі щодо змісту у музеї)

- **Етап 1:** надає відвідувачам доступ до змісту, який вони шукають.
- **Етап 2:** дає можливість з'ясувати, що для відвідувача означає дія, взаємодія і задавання питань.
- **Етап 3:** дозволяє відвідувачеві побачити, як його інтереси і діяльність пов'язані з більш широкою спільнотою відвідувачів установи.
- **Етап 4:** допомагає відвідувачам у встановленні співпраці з конкретними людьми - членами співробітників музею та іншими відвідувачами - котрі обмінюються своїми інтересами і змістом.
- **Етап 5:** створює з установи соціальне місце, де є багато можливостей для обміну інтересами, постановки завдань і зустрічі з іншими людьми.

19 Марчін Шельонг, 2014

Участь

- **Проект типу «внесок»** (contributory project) – полягає в тому, що установа просить відвідувачів про доставку конкретних об'єктів, вживання певних заходів в рамках проектів, що визначені і реалізуються музеєм.

- **Проект типу «співробітництво»** (collaboration project) – полягає в тому, що установа запрошує громадськість до співпраці у якості партнерів для того, щоб створити проект, який ініціюється і контролюється установою.

- **Проект типу «спів-творіння»** (co-creative project) – члени громади спільно з співробітниками музею від самого початку, визначати цілі проекту і створювати програму або виставку, що впливає з зацікавлень спільноти.

- **Проект типу «господар»** (host project) – музей віддає певну частину своєї колекції або коштів для підготовки програм певною групою осіб або випадковою аудиторією людей.

20 Марчін Шельонг , 2014

Педагогіка діалогу (навчання на основі діалогу)

Центральним елементом діалогу за Михайлом Бахтіним є повага до іншого висловлювання, бажання слухати, розуміти аргументи інших і використовувати їх у своїх власних думках, зберігаючи при цьому повагу до своїх власних аргументів.

21 Марчін Шельонг , 2014

Педагогіка діалогу (навчання на основі діалогу)

- З педагогікою діалогу ми маємо справу тоді, коли незалежно від навчання ми вносимо такий контекст, який дозволяє учасникам програми говорити, бути почутими і мати можливість брати активну участь у створенні змісту.

- Педагогіка діалогу є близькою до концепції участі.

22

Марчін Шельонг , 2014

Висновок

Музей - це соціальний простір зустрічі різних культур (що репрезентуються відвідувачами), який підкреслює суть різних позицій. Простір, де зв'язок розуміється як процес обміну та співучасті, в яких глядач в якості активного адресата має можливість сформулювати і обговорити зміст, працюючи на змістом виставки, впливаючи на те, які підписи й інші інтерпретаційні матеріали супроводжуватимуть об'єкт, який раніше був відібраний музеєм або (спів-вирішує, які об'єкти виставити і як їх представити).

23 Марчін Шельонг , 2014

... і рекомендація

У рамках програми для осіб з вадами зору та незрячих, у так званому музейному закладі, ми працюємо не для осіб з обмеженими можливостями, але з **особами з обмеженими можливостями** (незрячими).

24 Марчін Шельонг , 2014

Бібліографія

- J. H. Falk, L. D. Dierking, The Museum Experience Revisited, Left Coast Press 2013.

- N. Simon, The Participatory Museum, <http://www.participatorymuseum.org/>
- O. Dysthe, N. Bernhardt, L. Esbjørn, Dialogue-based teaching. The art museum as a learning space, Copenhagen 2013.
- P. Венцковскі, Мистецтво презентації мистецтва [ориг. Sztuka prezentowania sztuki], NIMOZ 2013, веб-сторінка www.nimoz.pl
- Smithsonian Guidelines for Accessible Exhibition Design, Washington (brak daty)
- T. Shakespeare, M. Oliver, Understanding Disability: From theory to practice, Macmillan Press 1996
- The Educational role of the museum, second edition, (ed.) E. Hooper-Greenhill, Routledge 1999

25 Марчін Шельонг , 2014